

The role of urban landscape quality in citizens' sense of security (Case study: 13th district of Kabul city, Mahdieh town)

Ahmad Murid Rahnavard¹, Hamid Reza Ameri Siahoui, Seyed Ali Iqbal

Abstract:

Nowadays, one of the subjects that in urban society is talking about mostly is that security of citizens in a city. Today crime and feelings of insecurity in urban areas especially in developing countries like Afghanistan is the prime problem that has many effects on development of a society and city the main goal of this researching is investigating about the role of city pre-active quality and security feeling in Mahdieh town. Mahdieh town locates in 13 districts of Kabul, and it is built without standard project designing plan and it is not built according to standards that can cause many damages. The criteria that are considered are sense of location. Identity of location remembrance legibility general perception and visual joys. Form and morphology that criteria have many sub-criteria that are as index of urban perspective for measurement of security feeling of citizen in Mahdia town. method of this researching is a kind of practical analytical disruptive the collecting information is the method of surveying and library, and for analysing the data for finding the result of research the (SWOT) method is used that the most important subjects in (weakness, strangeness, threat and opportunity) points are considered and the organization is located in conservatism of (WO) and the weakness must be shortened and most usage be on opportunities and for analysing and checking hypotheses about 355 questioners are considered that after certain justify ability and final is suitable. The subjects of hypotheses are checking (SPSS) program that showed relationship is between two variables of hypotheses location identify and legibility. The second hypotheses is rejected by the Friedman test that covered the research's variables readability, feeling of seizing and reminiscent are not in the priority.

Keywords: Urban landscape, quality of urban space, feeling of security, Mahdia town, Kabul city.

Citation: Rahnavard, A. M., Ameri Siahoui, H. R., & Iqbal, S. A. (2021). The role of urban landscape quality in citizens' sense of security. (Case study: 13th district of Kabul city, Mahdieh town). *Journal of Urban Planning and Architecture*, 2(1), 40–68.

¹Murid.rahnavard786@gmail.com

نقش کیفیت منظر شهری در احساس امنیت شهروندان (مورد مطالعه: ناحیه سیزدهم شهر کابل، شهرک مهدیه)

احمد مرید رهنورد^۱، حمیدرضا عامری سیاهویی^۲، سیدعلی اقبال^۳

۱- ماستر طراحی شهری دانشگاه پیام نور مرکز کابل

۲- دانشیار دانشگاه پیام نور مرکز کابل

۳- استاد دیپارتنمنت طراحی شهری دانشگاه پیام نور مرکز کابل

چکیده

یکی از موضوعاتی که امروزه در جوامع شهری همیشه در قدم اول از آن سخن زده میشود موضوع امنیت فضا و شهروندان یک شهر است، امروز، جرم و احساس ناامنی در مقابل آن، در محلات شهری مخصوصاً در کشورهای رو به انکشاف مانند افغانستان از دغدغههای اصلی شهروندان به شمار میرود و آسیبهای مؤثری را در رشد اجتماع و شهر میتواند وارد نماید. هدف این پژوهش، بررسی نقش کیفیت منظر شهری در احساس امنیت در شهرک مهدیه (شهر کابل) است. شهرک مهدیه در ناحیه سیزدهم شهر کابل موقعیت دارد که بطور غیر پلانی اعمار گردیده است و بدون در نظر داشت موضوعات استاندارد شهری و شهرسازی است که آسیب-های زیادی را میتواند وارد نماید. شاخصها و معیارهای که در این پژوهش بابت کیفیت منظر شهری در احساس امنیت در نظر گرفته شده است عبارتند از: حس مکان، هویت مکان، خاطره انگیزی، خوانایی، ادراک عمومی و لذت بصری، فرم و ریخت شناسی، که این معیارها دارای زیرمعیارهای زیاد دیگری نیز است که به عنوان شاخصهای منظر شهری برای سنجش احساس امنیت شهروندان در فضای شهرک مهدیه در نظر گرفته شده است. روش تحقیق در این پژوهش از نوع کاربری، تحلیلی-توصیفی در نظر گرفته شده است، جمع آوری اطلاعات و معلومات بطور کتابخانهای- میدانی است. برای تجزیه و تحلیل از روش سوات (SWOT) استفاده شده است، که مهمترین موضوعات را شامل نقاط (قوت، ضعف، فرصت، تهدید) ها در نظر گرفته شده است و موقعیت سازمان معلوم گردید که سازمان در موقعیت محافظه کارانه یا همان انطباقی (WO) قرار گرفته است و باید ضعفها را به حداقل برسانیم و بیشترین استفاده از فرصتها صورت گیرد.

برای تحلیل و بررسی فرضیه های پژوهش تعداد ۳۵۵ پرسشنامه در نظر گرفته شده است که بررسی فرضیه ها توسط برنامه کمپیوتری (SPSS) در نظر گرفته شده است که فرضیه اول و ارتباط معنی داری بین شاخص های هویت مکان و خوانایی در شهرک مهدیه وجود دارد و فرضیه دوم به علت و دلیل اینکه توسط آزمون فریدمن موضوع خوانایی، احساس تعلق و خاطره انگیزی در اولویت قرار ندارد، رد شده است.

واژه های کلیدی: فضای شهری، کیفیت فضایی، میدان، دهمزنگ، دهبوری، کابل

استناد: رهنورد، احمد مرید، عامری سیاهویی، حمیدرضا و اقبال، سید علی (۱۳۹۹). نقش کیفیت منظر شهری در احساس امنیت شهروندان (مورد مطالعه: ناحیه سیزدهم شهر کابل، شهرک مهدیه)، ۲(۱)، ۴۰-۶۸

مقدمه:

در این مقاله محقق به موضوعات عمومی تحقیق از قبیل بیان مسئله، هدف تحقیق، قلمرو تحقیق (ناحیه مورد مطالعه)، زمان تحقیق و مطالعات بر موضوعات احساس امنیت شهروندان با در نظر داشت موضوعات منظر شهری است. مکان موردی این پژوهش شهرک مهدیه که بطور غیرپلانی اعمار گردیده است و از موضوع امنیتی که ساخت و ساز در آن صورت گرفته است همیشه متأثر می‌باشد. سوالات اساسی تحقیق، فرضیه های تحقیق، اهمیت و ضرورت این تحقیق مخصوصاً انتخاب ناحیه مورد مطالعه، نوآوری تحقیق نیز بیان گردیده است.

بیان مسئله

از موضوعاتی که در یک شهر مهم است، امنیت و احساس امنیت بوده و خیلی ها به خاطر امنیت داشتن شهر به طرف شهرها روی می‌آورند یا به عبارت دیگر، در بررسی ها علل پیدایش شهر و این که چرا اجتماعات بشری در محیطی چون شهر گرد هم آمدند، نظریات مختلفی ارائه گردیده است که یکی از نظریات، مسأله امنیت و ابعاد ایمنی را در پیدایش شهر مؤثر می‌داند. حال با گذر قرن‌ها از پیدایش نخستین اجتماعات شهری، شهرها در نتیجه رشد گسترده کالبدی و جمعیتی خود درگیر مسائل جدیدی در چارچوب انواع مختلف ابعاد زندگی شهروندان هستند.

در این میان امنیت شهری، به عنوان یکی از مسائل مهم در مباحث، اصلاحات و ساماندهی شهری به حساب می‌آید. منظر شهری بعنوان یکی از عناصر شکل دهنده به فضای شهری و جزئی از ادراک کالبدی تاثیر به سزایی در مطلوبیت یا عدم مطلوبیت فضای شهری به جای می‌گذارد. فضای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی و در نتیجه نقش بسزایی در هویت بخشی و احساس آرامش به شهروندان دارد.

منظر شهری بعنوان یکی از عناصر شکل دهنده به فضای شهری و جزئی از ادراک کالبدی تاثیر به سزایی در مطلوبیت یا عدم مطلوبیت فضای شهری به جای می‌گذارد. فضای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی و در نتیجه نقش بسزایی در هویت بخشی و احساس آرامش به شهروندان دارد.

مکان موردی که شهرک مهدیه است به صورت غیرپلانی اعمار شده است و ساخت و ساز آن نیز بدون در نظر داشت موضوعات استاندارد شهری و شهرسازی هنوز هم ادامه دارد و چنین ساخت و سازها اگر تصویر فضای شهری مغشوش، نفرت انگیز و یا تکنواخت باشد به طور مستقیم تأثیر نامطلوبی بر شهروندان و احساس آنها خواهد گذاشت، که در نهایت شاهد فراهم شدن بستری برای ظهور ناهنجاری‌ها شده و کاهش احساس امنیت را نیز در بر خواهد داشت که فعلاً نیز در مکان موردی چنین چیزی جریان دارد که در واقع به هر میزان اگر امنیت نسبی برقرار باشد ولی به طور طبیعی این برهم ریختگی احساس ناامن بودن محیط شهری را در مخاطب دامن زده و اضطراب را بر او مستولی می‌سازد و هدف اصلی پژوهش (سنجش احساس امنیت شهروندان با استفاده از معیارها و شاخص‌های منظرشهری) بوده و اینکه میان منظرشهری و احساس امنیت چه رابطه ای می‌توان تجسم و ترسیم کرد و وضعیت مکان موردی که شهرک مهدیه است، محقق را واداشته است تا موضوع احساس امنیت را با رویکرد منظرشهری مورد بحث قرار دهد، و معلوم نماید که برای بیشتر شدن یا بهبود احساس امنیت شهروندان در شهرک مهدیه کدام معیارها و مولفه های منظرشهری باید اصلاح و بهبود یابد و هم چنان کدام یک از معیارهای منظرشهری بر احساس امنیت شهروندان مؤثر و خواستار مردم محل می‌باشد.

اهداف تحقیق

مهمترین اهداف از انجام این تحقیق عبارتند از:

- ۱) ارتقاء احساس امنیت برای ساکنان مکان موردی با اصلاح کاری منظر شهری مربوطه.
- ۲) بررسی رابطه معنی دار بین متغیرهای هویت مکان و خوانایی در مکان موردی و هم چنان معلوم نمودن ضرورت اولیه شهروندان با در نظر داشت متغیرهای اساسی منظر شهری.
- ۳) ارائه طرح پیشنهادی منظر شهری برای مکان موردی با تأکید بر احساس امنیت.

سئوالات اساسی

- ۱- آیا بین متغیرهای اساسی منظر شهری مانند هویت و خوانایی و احساس امنیت، رابطه معنی داری وجود دارد؟
- ۲- آیا بین فرم فضا و منظر شهری با وضعیت دسترسی در ارتقاء امنیت برای شهروندان کدام رابطه معنا داری و مستقیم وجود دارد؟

سوال فرعی

- ۱- آیا فضاهای موجود منظر شهری در مرحله مورد مطالعه در خصوص امنیت کافی و مطلوبی برخوردار است؟
- ۲- آیا افزایش امنیت را در محله مورد مطالعه با استفاده از وسایل و تکنولوژی دیگر امکان پذیر است؟

فرضیات پژوهش

- فرضیه ۱: " به نظر می‌رسد بین هویت مکان و خوانایی منظر شهری ارتباط معنی داری دارد که باعث افزایش احساس امنیت شهر و شهروندان می‌گردد."
- فرضیه ۲: " به نظر می‌رسد که ضرورت اولیه برای احساس امنیت شهروندان با رویکرد منظر شهری، متغیر خوانایی، احساس تعلق و خاطره انگیزی می‌باشد."

اهمیت و ضرورت پژوهش

منظر شهری به عنوان یکی از عناصر شکل دهنده به فضای شهری و جزئی از ادراک کالبدی تأثیر به سزایی در مطلوبیت یا عدم مطلوبیت فضای شهری به جای می‌گذارد فضای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی و در نتیجه نقش بسزایی در هویت بخشی و احساس آرامش به شهروندان دارد. ظاهر محیط های شهری و عوامل امنیت نیز به عنوان متحرک در آن خاصه مردم و فعالیتهای آن، استفاده کنندگان از فضا را تحت تأثیر قرار می‌دهد یکی از نیازهای اساسی در ساختار شهری به شمار می‌رود که با گسترش روند شهرنشینی و افزایش تراکم جمعیتی اهمیتی مضاعف می‌یابد. امنیت نوعی احساس آرامش و آسایش درونی قلمداد می‌شود که از مؤلفه های فعال محیط به دست می‌آید .

پیش فرض این تحقیق این است که اگر تصویر فضاهای شهری مغشوش، نفرت انگیز و یا یکنواخت باشد به طور مستقیم تأثیر نامطلوبی بر شهروندان و احساس آنها خواهد گذاشت، که در نهایت شاهد فراهم شدن بستری برای ظهور ناهنجاریها شده و کاهش احساس امنیت را نیز در بر خواهد داشت. در واقع به هر میزان اگر امنیت نسبی برقرار باشد ولی به طور طبیعی این برهم ریختگی فضایی احساس ناامن بودن محیط را در مخاطب دامن زده و اضطراب را براو مستولی می‌سازد. نکته حایز اهمیت اینکه مطالعات موجود در این زمینه بیشتر صرفاً به احساس امنیت یا در مواردی به مباحثی همچون نقش کاربری یا کالبد در احساس امنیت پرداخته و کمتر به نقش و تأثیر منظر در این مقوله پرداخته شده است. سنجش احساس امنیت است. با توجه به طرح مساله

و ضرورت‌های تحقیق، هدف اصلی تحقیق در پژوهش است و اینکه میان منظر شهری و احساس امنیت چه رابطه ای بین احساس امنیت شهروندان و منظرشهری وجود دارد.

وضعیت شهرک مهدیه از نظر امنیت چندان خوب نمی‌باشد و از طرف روز امنیت نسبی است ولی از طرف غروب به بعد هیچ احساس امنیت در این شهرک دیده نمی‌شود و وضعیت مخوف و حتی وحشتناک را به خود می‌گیرد و از طرف روز نیز وضعیت شهری، چهره نامطلوبی با عالمی از بی‌نظمی‌ها در کاربری‌ها و کالبدی فضای شهری دیده می‌شود که این وضعیت از احساس امنیت فیزیکی و روانی شهروند کاسته و محقق را برآن داشته است و نظر بر این دارد تا به وضعیت کاربری‌ها و کالبدی فضای شهری این شهرک دستی کشیده شود تا بتواند در به وجود آوردن احساس امنیت مطلوب برای شهروندان مؤثر واقع گردد.

مکان موردی (شهرک مهدیه، ناحیه سیزدهم شهر کابل)

در قسمت غربی شهر کابل موقعیت دارد و ناحیه مورد نظر عبارت از ناحیه سیزدهم شهر کابل است. ساحه ای و منطقه‌ای که دخالت مستقیم با ساحه مورد نظر ما را دارد. این ساحه را ما توسط نقشه های هوایی و اسکیچ ساحه‌وی و عکس منطقه مورد نظر و غیره طور ذیل نشان داده ایم. ناحیه سیزدهم شهر کابل شمال به دریای چمچه مست پغمان و جنوباً به کوه های قروغ و قسمت شهرک امید سبز ناحیه ششم، شرقاً ناحیه ششم، غرباً جاده کابل قندهار متصل است (ریاست ناحیه سیزدهم شهرکابل، ۱۳۹۷).

ناحیه سیزدهم شهر کابل دارای ۶۳ کیلومتر مربع مساحت و نفوس آن ۷۵۰ هزار نفر و ۶۶۰۰۰ خانواده است. توسط جمع آوری اطلاعات که توسط وکیل های گذر در تمامی ناحیه شده است در سال ۱۳۹۱، که بعد از آن جمعیت خیلی بیشتری از ولایات به این ناحیه از شهر کابل سرازیر شده است. البته این نفوس تخمینی است که از طرف ریاست ثبت احوال نفوس برای ریاست ناحیه سیزدهم داده شده است ولی با صحبت همراه وکیل های گذر ناحیه سیزدهم، همه بر این عقیده هستند که نفوس و جمعیت ناحیه سیزدهم بیشتر از یک میلیون نفر بوده که کدام سروی دقیق انجام نگرفته است.

شهرک مهدیه در داخل ناحیه سیزدهم شهر کابل موقعیت دارد و اول برای وضاحت بیشتر به معرفی عمومی ناحیه سیزدهم می‌پردازیم. این ناحیه عموماً ناحیه برای سکونت بود و باش و زندگی است که از اقشار مختلف که عموماً کارگرو غریب هستند، تشکیل گردیده است و تقریباً بیشتر از ۸۰٪ ساکنین این ناحیه را کسانی تشکیل می‌دهد که از ولایات (استان ها) دیگر کشور بر دلایل مختلف همچون جنگ های داخلی، خشک‌سالی، عدم اماکن آموزشی در دوره های مختلف تحصیلی، عدم خدمات صحی در ولایات، مجبور نموده اند و در این ناحیه مسکن گزین شده اند. لذا از مشکلاتی که بصورت بالفعل در ناحیه سیزدهم وجود داشته و لازمه پرداختن به آن را می‌طلبید عبارتند از:

۱. غیر پلانی بودن شهرک مهدیه و خصوصاً عموماً ناحیه سیزدهم کابل از این جمله است.

۲. تراکم نفوذ زیاد در ناحیه سیزدهم و شهرک مهدیه نسبت به دیگر نواحی شهر کابل.

کم توجهی شهرداری کابل به نظافت و پاک کاری ساحه و ایجاد آب های ایستاده به بعضی قسمت ها که سبب به وجود آمدن امراض مختلف می‌شود.

۳. نبودن جوی های استاندارد مهندسی و خیابان های بصورت معیاری و پخته در تمامی ناحیه سیزدهم کابل.

۴. عدم کدام فضای سبز در نزدیک پیاده‌راه‌ها و عدم کدام فضای استراحت برای اشخاص بخصوص افراد مسن.

۵. نبودن سطح پیاده راه به یک سطح یکنواخت که مشکلات زیادی را برای عابرین و معلولین به وجود می آورد مخصوصاً نبودن پیاده رو درست با برآمدگی های خواص برای نابینایان.
۶. نبود کدام سیستم کانالیزسیون و آبرسانی در ناحیه سیزده و شهرک مهدیه
۷. عدم حتی یک چراغ راهنمایی و ترافیکی در ناحیه سیزده کابل.
۸. درست شدن اماکن دینی (مساجد و تکایا، سالون های عروسی) مستقیماً درحاشیه جاده ها.
۹. عدم خط کشی و چراغ راهنمایی در تنها جاده عمومی شهید مزاری.
۱۰. نبود جاده و خیابان های کافی نظر به جمعیت موجود در ناحیه سیزده کابل.
۱۱. کم آگاهی مردم به حقوق شهروندی و عدم علاقه گی مردم به نظافت محیط شهری.
۱۲. استفاده بیش از حد لازم از موتوهای سواری شخصی که باعث بوجود آوردن تراکم ترافیک .
۱۳. پارک کردن موتر به هر قسمت از سرک و حتی پیاده راه و نبودن کدام پارکینک وسایط نقلیه.
۱۴. قرارگرفتن دکان های مختلف به سلیقه خود اشخاص و استفاده از پیاده رو به منفعت های شخصی کسبه و فروش اجناس دکان .

نقشه محدوده مورد مطالعه

سابقه پژوهش

پژوهش‌های داخلی

در داخل کشور افغانستان در مورد و موضوع منظرشهری که چه تاثیراتی را می‌تواند در احساس امنیت شهروندان و افراد داشته باشد، متأسفانه تحقیق و پژوهشی صورت نگرفته است. گرچه ارگان‌های امنیتی همیشه کوشیده‌اند تا بتوانند امنیت را در شهر تأمین نمایند که عبارت از وزارتخانه داخله و وزارت دفاع است در پهلوی این دو وزارت ارگان‌های دیگری نیز همیشه کوشیده‌اند تا همکار در بهبود امنیت عمومی در سطح کشور و شهرها باشند که تا کنون متأسفانه امنیت لازم که واقعیت بوجود آمدن احساس امنیت برای شهروندان و افراد شود را در سطح شهرها نتوانسته‌اند که تأمین نمایند اما اصل موضوع ما که تأمین امنیت و احساس امنیت برای شهروندان با استفاده از موضوع شهری که منظرشهری است، محقق کدام مقاله و یا پژوهشی که در راستای ارتقا و بهبود احساس امنیت با استفاده از مولفه‌های منظر شهری باشد را بدست آورده نتوانسته است و قراری که از شهرداری و وزارت شهرسازی و مسکن نیز جستجو صورت گرفته است در این خصوص کارهایی شده است که امنیت بهتر شهر و محله‌ها تأمین شود ولی تحقیق و پژوهشی در این راستا نشده است.

پیشینه پژوهش‌های خارجی

در کشورهای مختلف با موضوع پژوهش که احساس امنیت در شهر با در نظر داشت منظرشهری، کالبد شهری، فضای شهری تحقیقات و پژوهش‌های زیادی صورت گرفته است که محقق در جمع آوری آنها سعی و تلاش خویش را نموده است تا مهمترین آنها را یادآور شود. تحقیقات بسیاری نشان داده‌اند که متغیرهای گوناگونی در افزایش یا کاهش احساس امنیت فضاهای عمومی شهری نقش دارند. زمینه نظری شروع مباحث جرم‌شناسی و امنیت شهری را باید از مکتب جامعه‌شناسی شیکایو و مطالعات اولیه‌ی اکولوژی شهری دانست. مکتب اکولوژی شهری با افرادی چون پارک در سیر تکوینی خود به بررسی پدیده‌های اجتماعی مانند جرم و جنایت امراض روانی در شهرها و ترسیم نقشه‌های آن پرداخت.

فوستر و همکاران (۲۰۱۴) نیز تحقیقی را در این زمینه انجام داده‌اند که فشرده آن چنین می‌باشد: با یک مدل رگرسیون خطی تاثیرات ترس از جرم در راه رفتن و پیاده روی افراد را در استرالیا بررسی و تحلیل کردند. نتایج یافته‌های آن‌ها که با افزایش مداخلات و تصمیم‌گیری‌هایی می‌توان ترس از جرم را کاهش و میزان پیاده روی را افزایش داد.

پائول و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی: آنها پس از بررسی روند پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی در کشورهای غربی، انتقال این نظریه را در امارات متحده عربی مورد بررسی قرار داده‌اند. آنها همچنین چالش‌های پیش روی این نظریه در این مناطق را برجسته کرده‌اند و معتقدند که با دانش میان فرهنگی می‌توان پیشگیری از جرم را در این مناطق توسعه داد.

مبانی نظری و نظریات

شهر از منظر صاحب نظران:

۱. "جین جیکویز": نگرش وی به شهر، عمدتاً از دید جامعه‌شناسانه بوده و بدین لحاظ ساختار شهر و فضاهای عمومی آن را تحلیل می‌نماید. از نظر او شهر یک ارگانیزم اجتماعی متشکل از واحدهای زنده است، تراکم و اختلاطی از فعالیت‌ها و ساختمان‌های گوناگون به اضافه شلوغی و جنب و جوش مردم.

۲. "راب کربر": او دارد که بافت شهری از درهم آمیختگی کلیه فعالیت ها شکل میگیرد، هنگامی که محمل کالبدی می یابند و تبیین کالبدی فضایی همان آمیختگی فعالیت هاست که به نوبه خود، درهم آمیختگی رفتارهای انسانی و جامعه را باعث می شود.

۳. "کوبن لینچ": نمایشی که شهرها عرضه می دارند (با وجود پیش پا افتادگی منظر ارائه شده) می تواند خوشایند خاصی را سبب شود. به عنوان قطعه ای از معماری، ساخت و سازی در فضا، وی ساخت و سازی در مقیاس وسیع، شیئی که تنها از طریق برهه های زمانی طولانی قابل درک است. شهر، هرگز و یکباره در کل درک نمی شود. شهر در هر لحظه، شامل امکانات، مناظر و مزایایی (که نه چشم می تواند ببیند و نه گوش می تواند بشنود) است، که در انتظار کشف شدن می باشند. (حیبی، ۱۳۹۲).

۴. "ادموند بیکن": وی اعتقاد دارد که شهر عملی است ارادی، اثری هنری که ساخته دو عنصر معماری حرکت و معماری استراحت است. وی معتقد به وجود یک ساختار اصلی در شهر است که نظم دهنده به طرح های و ساختارهای گسترش آتی شهر هستند.

۵. "سید محسن حیبی": شهر تبلور کالبدی - فضایی روابط اجتماعی و اقتصادی است. شهر پدیده ای مکانی - زمانی که در نقطه ای خاص ایجاد شده، در فضا تکامل یافته و رشد می کند و در هر مقطعی از تاریخ، دگرگونی های کمی خود را به تغییرات کیفی مورد نیاز عصر خویش تبدیل می کند.

اهمیت و ضرورت احساس امنیت در شهر

انسان همواره به دنبال تأمین امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی خود است و احساس امنیت به عنوان یکی از شاخص های مهم کیفیات زندگی شهری، مورد توجه قرار گرفته است. در بررسی علل پیدایش شهر و اینکه چرا اجتماعات بشری در محیطی چون شهر گرد هم آمدند، نظریات مختلفی ارائه گردیده است که یکی از نظریه، مسأله امنیت و ابعاد ایمنی را در پیدایش شهر نخستین می داند. حال با گذر قرن ها از پیدایش نخستین اجتماعات شهری، شهرها در نتیجه رشد گسترده کالبدی و جمعیتی خود درگیر مسائل جدیدی در چارچوب انواع مختلف ابعاد زندگی شهروندان هستند. در این میان امنیت شهری، با عنوان یکی از مسائل مهم در مباحث، اصطلاحات و ساماندهی شهری به حساب می آید.

نیاز به امنیت در شهرها، بازتاب های فضایی و کالبدی را به عنوان یک اصل مهم و حیاتی به همراه داشته است (صالحی، ۱۳۸۷، ۱۱۵). بنابراین، برقراری امنیت در ساختار شهری و برخورداری شهروندان از احساس امنیت اهمیت فزاینده ای دارد. در شهری که امنیت نباشد، هیچ چیز ارزش ندارد، در شهری که امنیت نباشد و شهروندان و افراد دیگر که از آن شهر بازدید و یا گذر می کنند هیچ دل خوش ندارند که به آن شهر باشند و یا سفری را داشته باشند. از همه مهم تر اینکه، در شهری که امنیت نباشد تمام فعالیت های اقتصادی، فرهنگی، پیشرفت رو به سقوط می رود و در صورتی که موضوع اقتصاد افراد و شهروندان در یک شهر تأمین نگردد، در این صورت شهر کم کم خالی از سکنه شده و همه در فکر آن هستند که چطور خود و فامیل خویش را از آن شهر به فلاکت کشیده نجات دهند. ما که شهروندان افغانستان هستیم به خوبی موضوع امنیت و نبود امنیت را درک کرده می توانیم، در سال های گذشته که جنگ های داخلی در کشور ما جریان داشت و از امنیت هیچ خبری نبود، فقر و تنگدستی بین اجتماع بیداد می کرد و مردم از همه لحاظ بیشترین و آسیب را می دیدند.

گرچه در طی یک و نیم دهه گذشته امنیت نسبی در شهرها در کشور ما حکم فرما است، اما با آن هم موضوعات عدم امنیت در بسیاری از شهرها در روز و شبها خبرهای داغ تلویزیون ها و رادیوهای داخلی و خارجی را تشکیل می دهد. در این مبحث دور نرویم، موضوع را می خواهیم با استفاده از منظر شهری به بهبود امنیت در یک محله انتخاب شده که شهرک مهدیه در ناحیه سیزدهم شهر کابل موقعیت دارد و بطور غیرپلانی آباد گردیده است مورد غور و بررسی قرار دهیم و راهکارهای بهتری را برای

افزایش امنیت بیشتر در این شهرک پیشنهاد نماییم با تاکید از منظرشهری. طوری که دیده می‌شود نیاز اولیه مردم کشور افغانستان امنیت و وجود احساس امنیت به شهروندان است ولو به هر طریق و بهانه‌ای که بتواند امنیت دایمی حکم فرما شود مردم عزیز ما پذیرای آن هستند.

احساس امنیت

امنیت از ریشه لاتین (secures) که در لغت به معنای "نداشتن دلهره و دغدغه است"، گرفته شده است. بنابراین معنای لغوی امنیت را می‌توان «رهایی از خطر، تهدید، آسیب، اضطراب، هراس، نگرانی با وجود آرامش، اطمینان، آسایش، اعتماد، تامین، ضمانت» در نظر گرفت.

امنیت در فرهنگ فارسی نیز به معنای آزادی و آرامش، فقدان ترس و عدم هجوم دیگران آمده است. در فرهنگ علوم رفتاری نیز دو معنا از این واژه ارائه شده است: یک حالتی که در آن ارضای احتیاجات و خواسته‌های شخصی انجام شود.

دوم احساس ارزشی شخصی، اطمینان خاطر، اعتماد به نفس و پذیرشی که در نهایت از سوی طبقه‌های اجتماعی نسبت به فرد اعمال می‌شود (ماندل، رابرت، ۱۳۸۷، ۴۴)، (صالحی، اسماعیل، ۱۳۸۷، ۹۲-۸۶).

به نقل از مقاله محسن رفیعیان و همکاران در خصوص سنجش احساس امنیت شهروندان با استفاده از مولفه‌های منظرشهری.

با این تعاریف امروزه امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی شهروندان در ساختارهای شهری به شمار رفته و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است چرا که به نوعی در برگیرنده احساس آرامش و آسایش محیطی بوده و از این رو با بررسی‌های به عمل آمده از سوی مازلو جایگاه رتبه دوم نیازهای انسان در هرم سلسله مراتب نیازهای انسانی را به خود اختصاص داده که سایر محققان نیز به طرق مختلف به آن اشاره کرده‌اند.

برای مفهوم امنیت عموماً دو بعد را در نظر می‌گیرند که یکی بعدی عینی آن است که بعضی پارامترهای عینی محیطی و رفتاری ارزیابی را در بر می‌گیرد و دوم بعد ذهنی می‌باشد که بر اساس امنیت از جمع درک می‌شود، هر دو بعد می‌توانند بر یکدیگر تاثیر مثبت و منفی بگذارند. بنابراین لازم است که به این دو بعد باهم توجه کنیم تا امنیت عمومی ارتقا یابد (گزارش سازمان بهداشت جهانی، ۱۹۹۸).

اگر بخواهیم موضوع تفاوت بین ایمنی و امنیت را دریابیم چنین متجلی می‌گردد که «ایمنی بیشتر به سلامت جسمانی انسان و جلوگیری از تهدیدهایی اطلاق می‌گردد که می‌تواند سلامت فیزیکی انسان را به خطر اندازد و در واقع مسائل ملموس و امنیت بیرونی را شامل می‌شود.

در حالی که امنیت بیشتر جنبه ذهنی و روانی دارد. باید به دنبال این باشیم که چه چیزی باعث ایجاد حس امنیت در جامعه می‌شود و چگونه می‌توان آن را تقویت کرد (پاکزاد، جهان‌شاه، ۱۳۸۱، ۷).

پس امنیت نوعی احساس آرامش و آسایش درونی قلمداد می‌شود که از مولفه‌های فعال محیط حاصل شده و پس از ادراک ذهنی گونه‌ای احساس در امان بودن را به وجود می‌آورد و «احساس امنیت» نیز از قرارگیری انسان در شرایط محیطی به مثابه نوعی «ادراک روانی» حاصل می‌شود که از یک ساختار شهری و فرهنگی خاص با ساختار فرهنگی - اجتماعی دیگر متمایز می‌-

شود. بر این اساس شکل گیری احساس امنیت از لحاظ روانشناختی وابسته به شرایط محیطی و از سوی دیگر نوع برداشت و سطوح ادراکی است (حسینی، فرزانه، ۱۳۸۷).

در کنار مفهوم امنیت، «احساس امنیت» مطرح می‌شود. احساس امنیت را واکنش عاطفی به جرایم خشونت بار اجتماعی و آسیب‌های فیزیکی در نظر می‌گیرند و یا طیفی از واکنش های عاطفی و عملی به جرم و بی نظمی که افراد یا اجتماع با آن مواجه اند (Gert, 2005: 65).

در عصر حاضر، محیط های نامطلوب شهری مشکلات بسیاری را برای شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر هستند. با گسترش این آسیب ها، امنیت، رنگ می‌بازد و بر میزان جرم افزوده می‌شود یعنی مردم در کنش های اجتماعی محتاطانه عمل می‌کنند و با هر اتفاقی، ترس و دلهره آنها دو چندان می‌شود و در نتیجه احساس ناامنی می‌کنند (Day & Etal, 2003: 311).

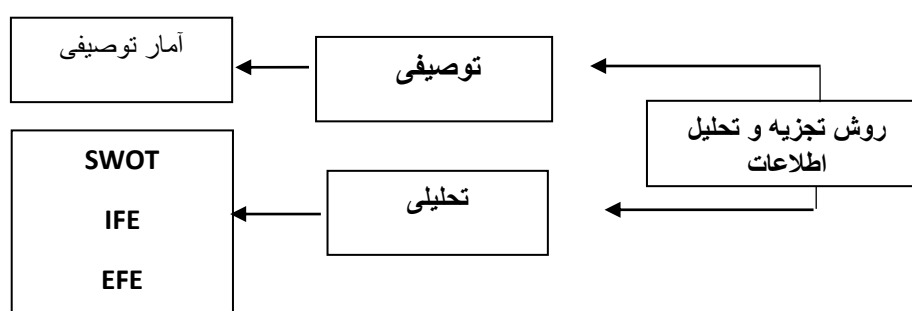
موضوع ناامنی در شهرهای بزرگ ناشی از آسیب‌های اجتماعی درون خود جامعه شهری است. از آنجا که محله‌های شهری بخش تفکیک ناپذیر حیات کلی شهری محسوب می‌گردد، ضروری است، تا موضوع امنیت در شهرها با نگاه جزئی مورد توجه قرار گیرد. گرچه از نظر نگارنده، موضوع امنیت و احساس امنیت با چشم دید خویش در شهرهای افغانستان که دیده است موضوع اساسی آنها را جنگ‌های داخلی چندین ساله که جریان دارد جامعه را گریبان گیر بیشتر کرده است.

روش تحقیق

برای روش تحقیق از جمع آوری اطلاعات توسط پرسشنامه به تعداد ۳۷۶ نفر از شهرک مهدیه که در ناحیه سیزدهم شهرکابل واقع می‌باشد و تمامی پاسخ دهنده‌گان که از اقشار مختلف جامعه بالخصوص از افراد که در همین شهرک زندگی و بودوباش دارند، صورت گرفته است. که در اول تمامی موضوعات مهم فراوانی پرسشنامه بدست آمده است و بعد از آن که در قسمت آزمایش ابتدایی که از ۳۰ نفر صورت گرفت دارای پایایی مورد می‌باشد و بعد تمام ۳۷۶ نفر که بطور نمونه در نظر گرفته شده است در اول که بعد از جمع آوری به تعداد باقی مانده و برای محقق رسیده است به تعداد ۳۵۵ است.

که این نیز پایایی و موضوعات چون تعداد زن ، مرد، تجربه کاری و غیره را با استفاده از این نرم افزار کمک گرفته شده است. در اخیر با استفاده از تجزیه و تحلیل سوات SWOT تمام نقاط قوت، ضعف، فرصت ها، تهدیدها را در نظر گرفته شده است که با حل مسائل آن از ماتریس سوات و اولویت بندی استراتژی‌های آن توسط ماتریس TOWS بهترین راه کارها را دریافت و پیشنهاد گردیده است و بار دیگر با استفاده از پروگرام SPSS فرضیه های اصلی را که در اول در نظر گرفته شده است مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته شده است رد و یا قبول بودن فرایض را مورد تحلیل قرار داده است و در اخیر موضوعات مهم که برای ارتقا احساس امنیت در شهرک مهدیه با تاکید در موضوع منظر شهری باعث و سبب گردد، بطور طرح پیشنهادی به پایان می‌رسد.

نمودار : روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

منبع:نگارنده

یافته های تحقیق

طوری که در اول ذکر گردید شهرک مهدیه یک شهرک غیرپلانی است و این غیرپلانی بودن آن باعث توجه کم دولت نسبت به دیگر قسمت‌های شهر کابل شود، اما این هم برای دولت و ارگان‌های مربوطه در بخش شهر و شهرسازی بسیار سخت و مشکل است که شهری جدید را از پایه جایگزین این چنین شهرک‌ها نمایند، باید طوری به بهسازی و در قسمت‌هایی هم نوسازی و حتی در قسمت‌هایی هم بازسازی در چنین شهرک‌ها در نظر و اقدام عمل نمایند که چنین عملی نیز با یک تدابیر خاص و تخصصی طراحی شهری و شهرسازی مناسب صورت گیرد. طوری که نظر به بازدید میدانی در اول صورت گرفته است، موضوع احساس امنیت را ضرورت اولیه این شهرک و مردم دیده شده و نظر به آن شاخص‌ها و معیارهای و زیرمعیارهای منظرشهری با تأکید احساس امنیت که در نظر گرفته شده است که عبارت اند: آرامش و ایمنی و زیبایی، علاقه مندی، انعطاف پذیری، سازگاری بصری، تمایز، اثربخشی، حس اعتماد به نفس، فرهنگ، تاثیر بر مخاطبان، حس تعلق، تجربه در محیط، جهت یابی، روشنی و وضوح، وجود راهنما، انطباق فرم و عملکرد، زیباشناسی، جذابیت، احساس آشفتگی، تنوع، ایمنی، آلودگی، سرزندگی، شکل و اندازه، روابط و چیدمان، ابعاد و مقیاس، نورپردازی، عناصر طبیعی، رنگ، تناسب و وسعت می‌باشند. که این معیارها در شش شاخص جمع گردیده است که عبارتند از: حس مکان، هویت مکان، خاطره انگیزی، خوانایی، ادراک عمومی و لذت بصری، فرم و ریخت شناسی.

در کشورهای جهان سوم موضوع اول را مسائل اقتصادی رقم می‌زند که افغانستان نیز از آن مستثنی نمی‌باشد، فقر خود باعث بوجود آمدن جرایم توسط افراد می‌گردد که این ناامنی ادامه پیدا کرده و تبدیل به یک معضل بزرگ اجتماعی می‌گردد. از طرف دیگر موضوعات قوم‌گرایی‌ها یا گروه‌گرایی که در طی سال‌های گذشته در کشور جریان پیدا کرده باعث دیگر افزایش ناامنی شده است.

نادیده نمی‌توان گرفت که موضوع بی‌سوادی یا دانش کم در بین افراد اجتماع و تبلیغات غلط و اشتباهی که از سمت‌های مختلف به مقاصد مختلف است و باعث پیدایش و افزایش ناامنی شده است.

فضاهای عمومی شهری در صورت دارا بودن احساس امنیت علاوه بر آنکه آرامش را برای شهروندان به ارمغان می‌آورند، سطح تعاملات و فعالیت‌های اجتماعی ساکنان شهر را نیز افزایش و در نهایت احساس مطلوبیت و رضایت محیطی را در شهروندان تقویت می‌کنند به گزارش خبری (ایمنی) امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی شهروندان در ساختارهای شهری به شمار رفته و از اهمیت ویژه‌ای به واسطه در برگیری احساس آرامش و آسایش محیطی برای شهروندان است. از اینرو، در مطالعات و پژوهش‌های شهری همواره امنیت به عنوان یکی از شاخص‌های مهم کیفیت زندگی برای برنامه‌ریزان و شهرسازان توجه شده و در این خصوص نظریه‌های متنوعی نیز ارائه شده است.

یکی از نیازهای اساسی انسان در زندگی شهری، امنیت است که با عنایت به گسترش و توسعه روزافزون شهرها و همچنین افزایش تراکم جمعیتی در این محدوده‌ها از اهمیت مضاعفی برخوردار است. تا کنون تحقیقات فراوانی بر این موضوع شکل گرفته و بررسی‌ها نشان می‌دهد که هر چقدر تصویر به نمایش در آمده از شهر، مغشوش، نفرت‌انگیز و یا حتی یکنواخت باشد، به طور مستقیم، علاوه بر آنکه شهروندان و احساساتشان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بستر بروز ناهنجاری‌های اجتماعی و ایجاد ناامنی در محیط‌های شهری را نیز بیش از گذشته فراهم خواهد کرد.

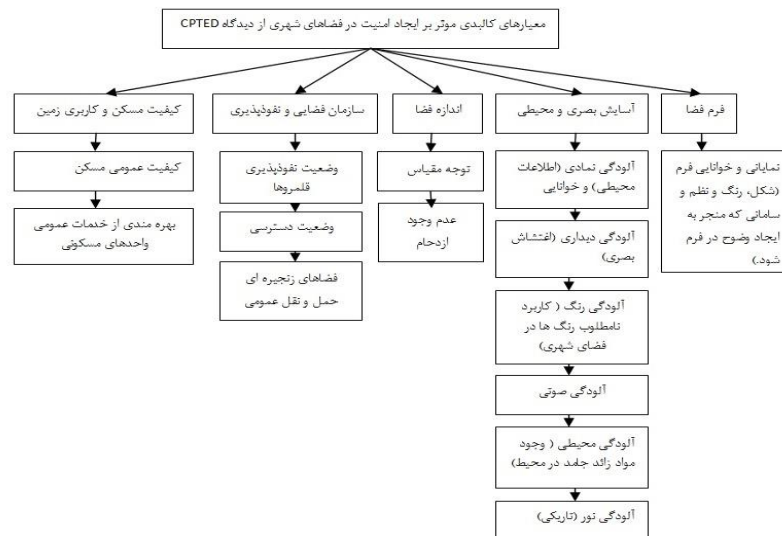
امنیت به معنای رهایی از ترس و تهدید، یکی از نیازهای اساسی انسان است. هر یک از ابعاد مختلف امنیت، موضوع کار رشته‌های مختلف بوده است. در ادبیات شهرسازی مفهوم امنیت به معنی امنیت شهری و امنیت در محیط شهر مطرح است.

در سال‌های اخیر رسالت شهرسازی در زمینه ارتقاء سطح امنیت بیشتر معطوف به چگونگی طراحی فضاها و برنامه‌ریزی مناسب کاربری‌های شهری بوده است. در این راستا می‌توان به رویکرد (CPTED (crime prevention through environmental design در طراحی و برنامه‌ریزی محیط و منظر شهری اشاره نمود که در تلاش است تا با رعایت استانداردهای ویژه‌ای در ساخت و سیمای محیط کالبدی، به ارتقا ایمنی در شهر و از آن راه احساس امنیت ساکنین آن کمک نماید. نکته مهم این است که مفهوم امنیت در به عبارت دیگر هم اگر بخواهیم در موضوع احساس امنیت بنگاریم، نظریه رجبی پور چنین است که: احساس امنیت عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع کننده و آرام بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی در شرایط فعلی و آتی، در حوزه‌های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی یکپارچگی، امنیت سرزمینی (رجبی پور، ۱۳۸۲، ۴۷).

هم چنان آقای جامی در جای دیگر چنین نظر دارد که: روان شناختی - اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگونی است. به لحاظ روش شناسی احساس امنیت، سازه چند بعدی است و در ارتباط با شرایط اجتماعی و افراد مختلف به گونه‌ای متفاوت ظهور یافته و به اشکال مختلف نیز قابل سنجش و اندازه گیری است (مؤذن جامی، ۱۳۷۸، ۵۶).

احساس امنیت، تنها احساس اعتماد به خود در توانایی شخصی برای مقابله با تهدیدات نیست. احساس امنیت و آسایش خاطر، اشاره به شرایطی دارد که سیستم حفاظتی جامعه در مقابل جرایم و رفتارهای آنومیک از شرایط مؤثر و کارآمدی در زمینه های پیشگیری از آن و برخورد مؤثر است (Sherman, 1988:93).

نمودار: معیارهای کالبدی تأثیرگذار در کاهش جرم خیزی در فضای شهری با رویکرد CPTED

(منبع: شهرسازی آنلاین ۱۳۹۷)

امنیت شهری در کالبد شهری

طوری که قبلاً نیز ذکر گردیده است در مورد امنیت و احساس امنیت، امنیت دارای معانی آرامش، آسایش و ایمنی است و می‌توان آنرا در سطوح مختلفی همچون امنیت عمومی، اجتماعی، کارکردی، شهری، کالبدی و محیطی مورد تحلیل و بررسی قرار

داد. از آنجاییکه امنیت ارتباط مستقیمی با فضا و ساخت شهری دارد که یکی از رویکردهای جدید در شهرسازی نیز با عنوان شهر ایمن مطرح می‌شود و در آن یک فضای شهری مناسب تا حد زیادی تامین کننده امنیت و فضای نامناسب از بین برنده آن و زمینه‌ساز انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی است.

فضاهای شهری در واقع بخش کالبدی عرصه عمومی محسوب گشته و اساساً تجلی کالبدی عرصه عمومی محسوب می‌شوند. بدیهی است که در صورت فقدان یا ضعف فضاهای عمومی بسیاری از فعالیتها، رفتارها و کوشش‌های عرصه عمومی، محل مناسب بروز و ظهور نخواهد یافت. در اهداف تئوریهای شهرسازی اجتماعی ورود به مکان‌های عمومی شهر به توازن بین کنترل‌های اجتماعی و صمیمیت، امنیت و احساس ناامنی، آشنا و غریبه، شباهت‌ها و تفاوت‌ها بستگی دارد. بنابراین شهرها هم محل ترس و تمایل و هم تهدید و فرصت می‌باشند که هم جاذبه و هم دافعه ایجاد می‌کند (Siebel, Walter & Wehrheim 2003)

در این راستا «برخی از مکان‌ها بر پایه ترس ساخته شده‌اند، ترس از فعالیت‌های منفی، ترس از برخورد با مردم، ترس از عبور از خیابان‌ها، حتی ترس از آب و هوا و این ترس‌ها موجب قفل شدن افراد در محیط شده و ارتباط با جهان پیرامون را قطع کرده و یا محیط‌های عمومی را سخت و غیر جذاب می‌کنند. وجود دیوارهای تیره و ساختمان‌های غول آسا که خارج از مقیاس هستند و خیابان‌هایی که وحشت‌آور هستند و به جای اینکه حس مکان را ایجاد کنند، بیشتر محلی برای عبور هستند، نمونه‌هایی از چنین مکان‌هایی هستند» که این موضوع را دربر گرفته است (www.pps.org, 2006).

در تبیین امنیت شهری «جین جیکوبز، نظریه پرداز بزرگ شهری، در تبیین امنیت شهری به تعامل فضای فیزیکی و فرآیندهای اجتماعی که محیط را می‌سازند، توجه نموده و بر فعال بودن فضا به عنوان عاملی در ایجاد یک محیط امن و موفق تأکید می‌کند. جین جیکوبز، ایجاد حرکت، استفاده‌های فعال از سطح خیابان و فعالیت‌های خیابانی و مراقبت‌های طبیعی از این فعالیت‌ها را به عنوان مولفه‌هایی در جهت ساختن یک محیط خوب شهری قلمداد می‌کند. اسکار نیومن فرد دیگری که در موضوعات شهری و شهرسازی ید بالایی داشتند نیز عقیده براین دارد که در موضوع فضاهای قابل دفاع عنوان می‌کند که مردم و طرح‌ها در یک شهر «خوشنوت آمیز»، از رویکردهای مشابه در رفتارهای اجتماعی و در جهت توسعه یک محیط امن، پیروی می‌کنند. گروه بیل هیلیر با استفاده از نرم افزار اسپیس سینتکس در بعد کالبدی، مطالعات و تحقیقاتی را انجام داده اند که موضوع آن نیز مرتبط با موضوع محیط‌های شهری می‌باشد و ایشان از تحقیق خویش به این نتیجه رسیده‌اند که: تجمع خیابان‌ها و لایه‌های آن را به عنوان مولفه‌های کلیدی در ایجاد یک محیط امن شهری معرفی کرده اند و از نظر ایشان بهترین محیط‌های شهری، آنهایی هستند که بخوبی با الگوی شهر، یکپارچه شده اند و امنیت عمومی را ترویج می‌کنند (Boyle, 2002, 566).

محسن رفیعیان و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش و مقاله خویش که در موضوع سنجش احساس امنیت شهروندان با استفاده از مولفه‌های منظرشهری نگاشته است که عموماً مردم برای کاهش خطر قربانی شدن دو راه را در پیش می‌گیرند:

۱. رفتارهای کناره گیرانه و محدود کننده، مثل اجتناب کردن از مکان‌های نا امن و یا با هم رفتن به این مکان‌ها و یا کمتر بیرون رفتن در مواقع غیر ضروری.
۲. رفتارهای محافظه کارانه، مثل روش‌های دفاع شخصی، که البته هیچ کدام از این واکنش‌ها نمی‌توانند ترس از جرم را کاهش دهند (Howard, 1999, 224).

بعد از این موضوع فوق الذکر را چنین می‌توان نگاشت که: اصطلاح (امنیت کالبدی) مورد توجه قرار گرفته و می‌توان آنرا (آسایش و آرامش و احساس رضایتی که شهروندان در نتیجه افزایش کارایی و مطلوبیت محیط و کالبد بدست می‌آورند که این مطلوبیت با برنامه‌ریزی دقیق، طراحی سنجیده و نظارت کافی در فضای شهری حاصل می‌شود) (حسینی، فرزانه، ۱۳۸۷) تفسیر نمود و از آنجا که منظر به عنوان بخشی موضوعی از کالبد نقش ایفا می‌نماید، تاثیر بسزایی می‌تواند در افزایش یا کاهش احساس امنیت شهری در محیط ایفا نماید به همین منظور قابلیت سنجش نقش آن از نگاه شهروندان و کاربران وجود دارد.

شاخص‌های سنجش احساس امنیت بر اساس منظر شهری

از نظر آقای صالحی، فضای شهری امن از ویژگی‌ها و مؤلفه‌های عینی و کالبدی متعدد و گسترده‌ای برخوردار است که بعضا دارای تأثیرات متقابل نیز هست (صالحی، ۱۳۸۷، ص ۱۱۲).

آقای محمودی نژاد نگاشته است که: در سطح نیازهای اساسی، یک شهر خوب باید کلیه نیازهای فیزیکی ساکنین خود را تأمین نماید و در مرحله بعد دارای ایمنی، امنیت و حفاظت بوده و از نظر بصری و عملکردی محیطی سازمان یافته، با نظم و عاری از آلودگی و بزهکار باری ساکنین خود فراهم آورد (محمودی نژاد، ۱۳۸۸، ۱۶).

بعضی از معیارهای شهرسازی در تأمین امنیت یک فضا اختصاص به جنسیت و سن و غیره ندارند و برای کل جامعه کاربرد خواهند داشت نظیر ملاک‌های طراحی یک فضای امان شهری (روشنایی مناسب، حس دیده شدن و شنیده شدن و مراقبت عمومی، دسترسی به کمک و دید کافی و خوانایی محیط و نگهداری و جلوگیری از تخریب و غیره). مفهوم احساس امنیت یکی از شاخصه‌های کیفیت زندگی در شهرها است و آسیب‌های اجتماعی از مهم‌ترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند (عظیمی هاشمی، ۱۳۸۴، ۲۲).

با توجه به تعاریف مطرح شده، امنیت، به طور کلی احساس آرامش و اطمینان داشتن از عدم تعرض به جان و سایر متعلقات تعبیر گردید و محیط شهری نیز فضایی است که در آن می‌توان این احساس آرامش و اطمینان را در کاربرانش جستجو کرد. همچنین احساس امنیت نیز با توجه به تأثیرات ذهنی و روانی شکل گرفته از محیط، انسان در موضع تصمیم‌گیری قرار می‌دهد تا یک محیط را امن یا ناامن تشخیص داده و آن را تعریف نماید. نخستین واکنش تلاش برای تغییر محیط به منظور ایجاد تناسب بین ویژگی‌های محیطی و نیاز عینی با ایده‌آل ذهنی مختص است.

دومین واکنش، انطباق یا سازگاری با محیط است، اما واکنش دیگر که در پی کاهش تعلق مکانی شکل می‌گیرد، گسست از محیط است. این واکنش نوعی پشت کردن و نه گفتن به شرایط محیط زندگی وی است. نمی‌توان مردم را به طور عام از طریق محیط به انجام کاری واداشت بلکه تنها می‌توان امکان بروز برخی رفتارها را کم یا زیاد کرد. محیط ناامن ممکن است فردا به محیطی امن تبدیل شود بنابراین پیش از آنکه ایده‌های طراحانه برای حل این معضل به کارآید باید سطح فرهنگ استفاده-کنندگان از فضا را ارتقا داد (رضازاده، راضیه، ۱۳۸۲، ۱۲).

لذا بر اساس شاخص‌هایی می‌توان با سنجش احساس امنیت در استفاده‌کنندگان از فضاهای شهری که منظر شهری را نیز دربر می‌گیرد سطح رضایت ذهنی و احساس آرامش آنها را از محیط بدست آورد. شاخص‌های مورد نظر عبارتند از:

حس مکان

در مورد حس مکان می‌توان چنین بیان کرد که، حس مکان (وضعیتی که یک حس می‌تواند حس دیگری را تحریک کند) است. نادیا داری پور در مقاله خویش که در موضوع مرتبط است تحت عنوان: بررسی نقش مؤلفه‌های منظرشهری در ارتقای

سطح احساس امنیت شهروندان در فضای شهری در شهر اهواز در مورد حس مکان چنین نگاشته است: حس مکان، بینایی، شنوایی، بویایی، حرکت، لامسه، حافظه، تصور و پیش بینی را با هم ترکیب می‌کند. حس مکان یک توانایی است که بطور گسترده‌ای در بین افراد تغییر پیدا می‌کند و متفاوت است. در حالیکه این موضوع تا حدودی غریزی می‌باشد، به وسیله مشاهده دقیق و درک تفاوت‌های اماکن می‌تواند آموختنی و قابل بسط نیز باشد. این می‌تواند زمینه‌ای مشترک در یک مجموعه انسانی باشد، حسی مشترک از تاریخ محلی و جغرافیا که خود را در ترکیبی از غرور و تعهد به بهبود مکان نشان می‌دهد. با این وجود حس مکان با کمبودهایی که هنوز در مهندسی اجتماعی وجود دارد قابل طراحی شدن نیست (کاشی و بنیادی، ۱۳۹۲، ص ۴۵). حس مکان، در ارتباط متقابل انسان با عوامل ظاهر فیزیکی، فعالیت‌ها و معانی شکل می‌گیرد. معمار معروف هلندی آلدوفان آیک، این مفهوم را در عبارت معروف خویش به این صورت بیان می‌کند: هر آنچه فضا و زمان بیان می‌دارد مکان و مناسبت زمانی معانی فراتر از آن را به همراه دارد و برای بهترین راه‌ها را برای بوجود آوردن حس مکان در جستجو می‌باشند (Carmona, 2003, 98).

منظور از حس یا روح مکان، کیفیت منحصر به فرد و ویژه ای است که یک مکان نسبت به سایر مکان‌ها دارد. این حس ناملموس است، اما ویژگی با ارزشی محسوب می‌شود که احساس تعلق و خودمانی بودن را در محیط به وجود می‌آورد. حس مکان امری از پیش تعیین شده نیست، بلکه از تعامل انسان با مکان زندگی روزمره ایجاد می‌شود. به گونه ای که فرد مجموعه ای از تصورات قبلی خود را به محیط می‌دهد و پاسخ آنها را از محیط دریافت می‌کند. این پاسخ‌ها همان حس مکان را تعیین می‌کند.

فریتز استیل معتقد است هویت محیط بستگی به ارتباط انسان‌ها چیزهای مثبت و منفی را به محیط می‌دهند و سپس از آن می‌گیرند. پس چگونگی فعالیت‌های مردم در کیفیت تأثیر محیط بر آنها اثرگذار است. تصور مکان نه فقط کالبدی بلکه رونی یا تعاملی است. برخی از چیزهایی که انسان در مکان ایجاد می‌کند، بدون او و مستقل از او به وجود نمی‌آیند. حس مکان امری از پیش تعیین شده نیست، بلکه از تعامل انسان با مکان زندگی روزمره ایجاد می‌شود. فرد مجموعه‌ای از تصورات قبلی خود را به محیط می‌دهد و همین تصورات چگونگی پاسخ او به محیط را تعیین می‌کند (فلاح، ۱۳۸۵، ص ۶۳).

مکان

اگر بخواهیم در مورد هویت مکان بحث نمائیم، هویت مجموعه‌ای از صفات و مشخصاتی است که باعث تشخیص یک فرد یا اجتماع و جوامع دیگر می‌شود، شهر نیز به تبعیت از این معیار، شخصیت یافته و مستقل می‌گردد (نوفل و پورجعفر، ۱۳۸۸، ص ۲). هویت مکان در اثر تجربه مستقیم محیط فیزیکی شکل می‌گیرد و ایجاد می‌شود. این مفهوم همچنین بیانگر بازتابی از وجوه اجتماعی و فرهنگی مکان است و به ویژگی‌های قابل تشخیص مکان بیرونی اشاره می‌کند، که به واسطه ارتباطشان با یک مکان برانگیخته می‌شود. کوین لینچ هویت یک مکان را در تمایز آن مکان با مکان‌های دیگر تعریف می‌کند و آن را پایه‌ای برای شناخته شدن مکان مورد نظر به عنوان موجودیتی منحصر به فرد می‌داند (لینچ، ۱۹۶۰، ص ۶). شولتز مطالعه مکان را مطالعه رویدادها و حوادثی که در آن اتفاق می‌افتد، می‌داند و معتقد است که مجموعه‌ای از رخدادها، شکل‌ها، رنگ‌ها و بافت‌ها، شخصیت یک مکان یا هویت آن را شکل می‌دهد (Schulz, 1981, 38).

خوانایی

از نظر آقای لینچ تصویر مفهومی است که به ناظر احساس امنیت می‌دهد و باعث به وجود آمدن رابطه موزون بین شخص و جهان شود. با وجود پیچیده بودن تصاویر شهر امکان دارد از دید ناظر لذت‌بخش باشد که دو عامل در آن مؤثر است، اول اینکه

شخص هرگز نباید احساس کند تصور کلی حاصل از محیط را از دست داده است و دیگر اینکه طرح خیابان و کوچه باید به شکلی باشد که بتوان کلیت آن را بازشناخت و درک کرد می‌باشد (لینچ، ۱۳۷۴، ۶۰). خلق محیط‌های با (وضوح یا خوانایی آشکار چشم انداز شهری) باید مورد توجه قرار گیرد. شهرهایی که در آنها پنج عنصر خوانایی شامل، راه، لبه، محله، گره و نشانه را آشکار باشند. ارائه دهنده خط بصری بیشتر، امنیت احساسی و ژرفای افزایش یافته بالقوه و تراکم تجربه انسانی هستند (مدنی پور، ۱۳۸۴، ۹۹).

خاطرانگیزی

از دیدگاه شولتز، احساس فضا و درک محیط با خاطرات عجین شده است (نوربرگ شولتز ۱۳۸۲، ۷۳). بخشی از معانی مکان را می‌توان در تجربه‌ها و حالات روحی انسان جست و جو کرد. چراکه کالبد شهر نمادی انتزاعی یا نمایشی نیست، بلکه همواره با حضور در زندگی روزمره با ذهن ساکنان پیوند می‌خورد و موجودی واقعی می‌شود که قابل درک است. خاطره انگیزی جنبه مثبت یک مکان را به ذهن یک بیننده می‌تواند به میان آورد. گرچه نظر به سلیقه‌ها، خاطره انگیزی نیز فرق دارد، بعضی از اشخاص از مکانی که در طبیعت بیشتر باشد احساس خاطره انگیزی آن را دارد و بعضی دیگر مکانی که دارای ساختمان‌ها و امکانات فراوان بروز را داشته باشد و حتی بعضی اشخاص ممکن که مکان‌هایی را دوست داشته باشند که هیچ با سلیقه دیگر اشخاص قابل مقایسه نباشد. به هر صورت نظر به مطالعات و خواسته‌های عامه می‌تواند مکان‌هایی را بوجود آورد که جنبه خاطره انگیزی را برای افراد داشته باشد و به آن توجه لازم را ملزوم داشت.

درک محیط شهری، فرآیندی است که از طریق ارتباط انسان و فضای پیرامون او انجام می‌گیرد. انسان پیام‌های حسی محیط را دریافت کرده و تصویری از محیط در ذهن خود به وجود می‌آورد. یکی از عوامل مؤثر در شکل‌گیری این تصویر خاطرات فردی یا جمعی از محیط است (میرمقتدایی، ۱۳۸۸، ص ۹). خاطر جمعی و حافظه جمعی از بدو به وجود آمدن علوم انسانی به صورت ملموس یا غیرملموس وجود داشته است، ولی به عنوان پدیده‌ای که در مفاهیمی خاص و به صورت ویژه‌ای مطرح شده باشد، در اوایل قرن بیستم یک جامعه‌شناس معروف فرانسوی به نام هالیواکس آن را مطرح کرد (خسرو خاور، ۱۳۸۴، ص ۱۳۰).

فرم و ریخت شناسی شهر

واژه ریخت‌شناسی (مورفولوژی) به این معناست: «علم فرم» که کارش بررسی (شکل، فرم، ساختار خارجی یا شیوه مرتب شدن است. ریخت‌شناسی شهری بررسی نظام‌مند فرم، شکل، نقشه، ساختار و کارکردهای بافت مصنوع شهرها و منشأ و شیوه تکامل این بافت در طول زمان است). ریخت‌شناسی بر مطالعه شهر به عنوان یک محیط کالبدی متمرکز است اما به طور ضمنی پیوندی میان عناصر فضایی و مادی شهر و نیروهای اجتماعی و اقتصادی شکل‌دهنده آن نیز برقرار می‌کند (میرمقتدایی، ۱۳۸۷، ص ۲۳).

ریخت‌شناسی شهری، یکی از مهمترین رویکردهای کالبدی به شکل شهر است و چنین تعریف می‌شود: ریخت‌شناسی شهری جریانی عمده در مطالعه شکل شهر در جغرافیای شهری است و طوری که دیده شده است. ریخت‌شناسی تمام موضوعاتی را دربر می‌گیرد که جنبه دید را داشته باشد و نحوه عملکرد را به خوبی در خود گنجانیده باشد و بتوان از مکان مورد نظر به بهترین رقم آن استفاده مطلوب را نمود و باید با محیط ساختمان‌ها یک ارتباط کلی و هماهنگی را داشته باشد که بتواند دارای یک شکل و فرم خوب شهری را بوجود آورد.

ادراک عمومی و لذت بصری

به عقیده و گفته گلکار، تنها در آینه محیط بصری و منظرشهری است که ابعاد ناملموس حیات مدنی، همچون فقر و غنا، سلطه و نهادها و ارزش‌هایی معین، سلايق زیباشناختی خرده فرهنگ‌ها و میزان ایمنی و امنیت جامعه و غیره از طریق نظامی از (نشانه‌ها) امکان تجلی و بروز خارجی یافته و ارزیابی مثبت و یا منفی را میسر می‌سازد (Golkar, 2003, 28).

محیط بصری شهر وسیله‌ای است که به وسیله آن می‌توان ابعاد گوناگون شهر را به مثابه یک متن قرائت نمود. محیط بصری شهرها از طریق نظام پیچیده‌ای از (نشان‌ها) ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جوامع خویش را به منصفه ظهور می‌رسانند. در فرایند تعامل میان انسان و شهر، محیط بصری به مثابه (فصل مشترک) این دو، زمینه ادراک، شناخت و ارزیابی محیطی شهروندان و بازدیدکنندگان را فراهم می‌آورد (گلکار، ۱۳۸۷، ص ۹۷).

اهمیت جنبه بصری شهر از آن رو است که امکان (قرائت) محیط را به مثابه یک (متن) فراهم می‌آورد. اگر ساکنان و گروه‌های ذی نفوذ در فضای یک شهر امکان شناسایی خود را در آن فضا از دست بدهند، حس امنیت روانی آن شهر به دلیل احساس جرم خیزی به حس ناامنی روانی تبدیل می‌شود. از این رو، ادراک انسان از فضای شهری نقش بسزایی در احساس امنیت و افزایش رضایت و آرامش از محیط دارد. داشتن تصویری روشن از شهر جهت‌یابی در شهر، ایجاد حس آشنایی و امنیت در محیط، افزایش عمق و شدت تجارب انسانی و ایجاد زمینه خاطرات مشترک و پیوستگی بافت اجتماعی را به دنبال دارد.

شاخص ادراک عمومی معیارهای تنوع یعنی، تنوع فرمها در تنوع عملکردها و حس مکان می‌باشد که وقتی فرمها و کاربری‌ها و کالبد شهری از تنوع برخوردار نباشد حالت جذابیت خود را نداشته و هم چنان از نظر خدمات و دسترسی‌ها نیز کمبود احساس می‌گردد و اگر شخصی کدام کاربری عملکردی را ضرورت داشته باشد، نمی‌تواند در مدت کم و لازم و ضروری به آن دسترسی پیدا کند که این خود باعث دلسردی در مکان بودن را به شخص می‌دهد، هم چنان معیار ایمنی که دربرگیرنده توجه به ایمنی یا همان تفکیک سطوح تردد در مسیرهای مخصوصاً پیاده که اقشار مختلف جامعه را جوابگو باشد حتی افراد نابینا و معلول، نفوذپذیری که امکان برقراری ارتباط بصری با نقاط مختلف را داشته باشد؛ هم چنان معیار آلودگی که وجود آلودگی‌های که بر زندگی انسان‌ها تأثیر قرار می‌دهد و باعث امراض گوناگون مخصوصاً افراد مسن و کودکان بیشتر مورد آسیب پذیری قرار می‌گیرد را شامل می‌شود که باید به آنها توجه لازم را نمود؛ این خود از لحاظ لذت بصری نیز منفی ارزیابی می‌گردد و قابل قبول هیچ یک از اقشار جامعه نمی‌باشد.

جدول شماره ۱: شاخص‌های سنجش احساس امنیت بر اساس منظر شهری

مؤلفه های و شاخص های اصلی	معیارها	زیرمعیارها
حس مکان	عدم تمایل به جایگزینی
	میزان علاقه
	انعطاف پذیری	توانایی و قدرت فضا در پذیرفتن عملکردها و فعالیت های گوناگون
	سازگاری بصری	متناسب بودن خصوصیات بصری منظر یا عملکرد و معنای محیط
هویت مکان	وجود فعالیت های مختلف	وجود منظر متناسب با عملکرد و نوع فعالیت در محیط
	فرهنگ	توجه به آداب و رسوم و باورهای جامعه در منظر
خاطره انگیزی	حس تعلق	رضایت فرد از منظر و داشتن حس تعلق به محیط
	مأنوس بودن
	تجربه در محیط	خاطرات موجود از منظر در ذهن افراد تجربه محیط و اثر منظر
خوانایی	جهت یابی	خوانایی محیط و دسترسی آسان به نقاط مختلف شهر
	روشنی و وضوح	تصویر روشن از فضا در ذهن هر ناظر
	وجود راهنما	وجود عناصر راهنما
	وجود نشانه	وجود عناصر شاخص منظر و نشانه برای شناسایی محیط
ادراک عمومی و لذت بصری	تنوع	تنوع فرمها (تنوع عملکردها در حس مکان)
	ایمنی	توجه به ایمنی (تفکیک سطوح تردد) و وجود فضاهای بیخطر و آزردهنده
	نقوذ پذیری	امکان برقراری ارتباط بصری با نقاط مختلف
	آلودگی	وجود آلودگی های تأثیرگذار بر زندگی انسان (صوتی ، محیطی و ...)
فرم و ریخت شناسی	مبلمان شهری	چیدمان مبلمان، ارتباط مبلمان شهری با نیازهای انسان
	یافت و تزیینات
	استفاده از عناصر طبیعی	استفاده از فضای سبز، درختان و عناصر طبیعی موجود در محیط
	رنگ	وجود رنگهای آرامبخش در فضا
	نور	روشنایی و نورپردازی مناسب بناها در شب، استفاده مناسب از نور روز
	تناسب	تناسب فضایی و تناسب منظر با اندازه های فضا

(منبع: مؤیدی و همکاران، ۱۳۹۲)

ارائه پیشنهادات

محقق پیشنهاد خویش را مبنا بر نتایج بدست آمده از قسمت تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات تحقیق در این بخش قرار داده است. قدم اول با نتیجه بدست آمده از ماتریس سوات SWOT و تمام موضوعات و عوامل داخلی و بیرونی که منظر شهری در شهرک مهدیه است تا با استفاده از تغییراتی که از نظر ساخت و ساز شهری و چشم دید شهری بتوانیم، امنیت و احساس امنیت و ایمنی را در شهرک مهدیه تقویت بخشیده و به یک شهر سرزنده تبدیل گردد و از زندگی در محیط آرام با احساس امنیت مناسب تمام اقشار جامعه شهروندان از بودن در این شهرک لذت ببرند که متأسفانه فعلاً که یک زندگی مجبوریت را در این شهرک دیده می شود که اکثریت جامعه را از استان های دیگر کشور با درآمد پایین تشکیل داده است تجزیه و تحلیل مدل تحلیلی ماتریس TOWS نتایج بدست آمده است که امیدواریم که دولت جمهوری اسلامی افغانستان خصوصاً ریاست شهرداری و ناحیه سیزدهم شهر کابل و وزارت شهرسازی و مسکن و اراضی با توجه و مبذول داشتن به آنها بتوانند گام های مثبت

و بهتری را در اقدامات بهتر شدن امنیت در شهرک مهدیه روی دست گیرند و موضوعات یاد شده در این پایان نامه بتواند قدم مثبت و بهتری در احساس امنیت در شهرک مهدیه را ایجاد نماید و مکانی شود که همه اقشار جامعه زندگی خوبی را دارا شوند، خانواده‌ها با اطفال خویش به راحتی و خیال آسوده از قدم زدن و تفریح لذت ببرند، افراد به هر ساعتی که بخواهند به اماکن مورد ضرورت مانند خدمات درمانی، مالی و بانکداری، خرید و فروش و آموزشی و غیره دسترسی داشته باشند و دیگر از گذشتن خیابان اصلی و کوچه‌ها از عصر به بعدی ترس و بیم و وحشت نداشته باشد و خلاف و جرایم نیز محو گردد.

- جذب و ایجاد یک اداره مشترک شهرداری و وزارت شهرسازی در شهرک مهدیه برای تطبیق قوانین امور شهری
- جذب و کمک از ریاست امنیت ملی در امور امنیتی، استفاده از تجربیات دیگر کشورها در امور امنیت شهری، نصب دوربین های مداربسته در سطح شهر و نقاط مورد ضرورت، پرکردن کاربری های خالی و مخوف در سطح شهرک.
- جذب وزارت شهرسازی و شهرداری و اطلاعات و فرهنگ و مردم محل در تشویق و سرزنده ساختن سطح شهری، جلوگیری از نماها و تابلوها و جداره ها بی نظم شهری و در تابلوها، نماها، جداره ها، رنگ و مصالح ساختمانی و میلمان شهری موردی.
- کمک و بودجه سازی از طرف شهرداری و شهرسازی، فواید عامه و انرژی و آب در ساختن پارکینگ وسایط، کف سازی پیاده راه، آسفالت و کانکریتی (بتنی) خیابان اصلی و کوچه ها، ایجاد سیستم کانالیزسیون، ساختن یک چوک (فلکه) و نصب پایه های برق .
- با نتایج بدست آمده از ماتریس داخلی و خارجی IE که در فصل تجزیه و تحلیل ذکر گردیده بخش عمده دیگر از استراتژیک در موقعیت رقابتی WT بیشتر قرار گرفته است. هم چنان دیگر موقعیت ها را هم باید در نظر گرفت که آنها در مراتب بعدتر قرار دارند.
- جلوگیری از تطبیق نقشه های خودسرانه ساختمانی که منظرشهری را نامطلوب ساخته است
- استفاده از تکنولوژی های جدید زد حریق در ساختمان ها و جلوگیری از ساخت ساختمان های که بدون استاندارد ساختمانی درست می شوند.
- قانون سازی و جریمه نمودن کسانی که محیط زیست را اشغال می کنند و در جمع آوری زباله سهیم نمی شوند، جلوگیری از رنگ آمیزی بیرونی ساختمان ها بدون تأیید شهرداری.
- تشویق بانک های خصوصی و دولتی در ایجاد نمایندگی در داخل شهرک مهدیه، توجه جدی و اقدام عملی از طرف وزارت امور داخله و امنیت ملی درخوبتر شدن وضع امنیتی شهروندان، امتیاز دهی و تخفیف برای افراد و خریدارانی که بیرون از شهرک مهدیه برای خرید و گذر بیابند.
- تشویق تاجران در ایجاد سرخانه های مواد غذایی و میوه جات در نزدیکی شهرک مهدیه، سهیم ساختن خود مردم هر محل و منطقه در تامین امنیت و همکاری با دولت ، ایجاد تشکیلات لازم در امور زیبایی، سرزندگی، امنیتی در امور شهری در شهرداری و شهرسازی و هم چنان همکاری خوب بین ارگان های دولتی، جریمه سازی و جلوگیری از ساختن خانه ها و ساختمان های خودسرانه.
- ایجاد وظیفه های آنلاین و تشویق به کارآفرینان، ایجاد فضای تفریحی و سرگرمی در داخل مارکیت های تجارتي، ترویج فرهنگ شهر نشینی و مراعات حفظ محیط زیست از زباله آلودگی.
- انکشاف فعالیت های تجارتي کوچک به وسعت بیشتر به سطح شهر کابل، تشویق دانشگاه های خصوصی در ایجاد دانشگاه ها در شهرک مهدیه، انکشاف در مراکز خدمات درمانی و بهداشتی.
- ایجاد فضای سرسبزی و سرزندگی در سطح شهرک، تشویق مردم توسط امامان و بزرگان محل در امور نظافت شهری، خوانایی و نصب تابلوهای کوچه ها، نصب لامپ در جلوی دروازه بیرونی هر حویلی.

• ایجاد ایستگاه های بس شهری از مواد ساختمانی داخلی، ایجاد اتحادیه و شوراهای کوچک مردمی در امورات مختلف شهری در جهت ارتقا سطح امنیت و رفاه و آسایش در شهرک مهدیه.

پیشنهادات

پیشنهاد می شود محققین گرامی در تحقیقات آتی موضوعات تحقیق خویش را در بخش کاربردی انتخاب نمایند، چرا که تحقیقات کاربردی می تواند مشکلی از مشکلات وضع موجوده را حل نماید یا هم راه حل هایی را برای مشکلات و یا بهتر شدن و یا هم ارتقاء بخشیدن به یک موضوع مآثر واقع می گردند. و از تحقیقات کاغذی به تحقیقات تطبیقی تبدیل گردد که مفاد تحقیق هم به قسمتی از شهر و یا شهری برسد و هم چنان ارگان های دولتی نیز از آن بتوانند به عنوان گوشه ای از اقدامات پیش قدم شروع کار خویش الگو قرار داده و یا هم از آن تحقیق کامل تطبیقی استفاده صورت گیرد.

پیشنهادات کاربردی

- جذب و ایجاد یک اداره مشترک شهرداری و وزارت شهرسازی در شهرک مهدیه برای تطبیق قوانین امور شهری
 - جذب و کمک از ریاست امنیت ملی در امور امنیتی، استفاده از تجربیات دیگر کشورها در امور امنیت شهری، نصب دوربین های مدار بسته در سطح شهر ونقاط مورد ضرورت، پرکردن کاربری های خالی و مخوف در سطح شهرک.
 - کمک و بودجه سازی از طرف شهرداری و شهرسازی، فواید عامه و انرژی و آب در ساختن پارکینگ وسایط، کف سازی پیاده راه، آسفالت و کانکریتی (بتنی) خیابان اصلی و کوچه ها، ایجاد سیستم کانالیزسیون، ساختن یک چوک (فلکه) و نصب پایه های برق .
 - قانون سازی و جریمه نمودن کسانی که محیط زیست را اشغال می کنند و در جمع آوری زباله سهیم نمی شوند، جلوگیری از رنگ آمیزی بیرونی ساختمان ها بدون تأیید شهرداری.
 - ایجاد فضای سرسبزی و سرزندگی در سطح شهرک، تشویق مردم توسط امامان و بزرگان محل در امور نظافت شهری، خوانایی و نصب تابلوهای کوچه ها، نصب لامپ در جلوی دروازه بیرونی هر حویلی.
 - جذب وزارت شهرسازی و شهرداری و اطلاعات و فرهنگ و مردم محل در تشویق و سرزنده ساختن سطح شهری، جلوگیری از نماها و تابلوها و جداره ها بی نظم شهری و در تابلوها، نماها، جداره ها، رنگ و مصالح ساختمانی و مبلمان شهری موردی.
- جلوگیری از تطبیق نقشه های خودسرانه ساختمانی که منظرشهری را نامطلوب ساخته است

فهرست منابع:

۱. آتشین بار، م (۱۳۸۸). تداوم هویت در منظرشهری، چاپ مجله باغ نظر، شماره ۱۲، سال ششم، صص ۴۵-۵۶.
۲. امین زاده، ب (۱۳۸۹). ارزیابی زیبایی و هویت مکان. چاپ نشریه هویت شهر، سال پنجم، شماره ۷، صص ۱۴-۳.
۳. احمدی، ع (۱۳۸۵). امنیت و احساس امنیت، فصلنامه تخصصی و کاربردی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره چهارم و پنجم، انتشارات آشنایی، صص ۶۸-۵۶، تهران.
۴. احسانی فرد، ع و همکاران. (۱۳۹۲). ارزیابی میزان احساس امنیت شهروندان در شهرهای جدید مطالعه موردی: شهر جدید اشتهارد. فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۳۱، صص ۳۳۴-۳۱۷.
۵. بحرینی، سید ح و طیبیان، م (۱۳۷۷). مدل ارزیابی کیفیت محیط زیست شهری. مجله محیط شناسی، دوره ۲۴، شماره ۲۱.
۶. بحرینی، سید ح (۱۳۷۷). فرایند طراحی شهری، دانشگاه تهران، تهران.
۷. بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۱). سیما و منظر شهری، تجارب جهانی و چشم انداز آینده، مجموعه مقالات همایش بین المللی نگاه نخست، زمستان ۱۳۸۴، تهران.
۸. بل، سایمون (۱۳۸۲). منظر، الگو، ادراک فرآیند، ترجمه بهناز امین زاده، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
۹. بهزادفر، م (۱۳۸۷). واژه نامه مفاهیم طراحی شهری. طرح تحقیقاتی انجام شده در مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری، تهران.
۱۰. پاکزاد، جهانشاه، (۱۳۸۱). نقش فضاهاى شهری در تامین امنیت اجتماعی. شهرداری ۶ها، سال چهارم، شماره ۴۱.
۱۱. پاکزاد، جهانشاه، (۱۳۸۲). پدیدارشناسی نمای ساختمانهای مسکونی و سیر تکوینی توقعات از آن، نشریه هنرهای زیبا.
۱۲. پاکزاد، جهانشاه، (۱۳۸۵). مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری، تهران: شهیدی
۱۳. توسلی، م، (۱۳۷۶). قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
۱۴. جان لنگ، (۱۳۹۳)، طراحی شهری، (ترجمه سید حسین بحرینی)، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۵. حافظ نیا، م رضا. (۱۳۹۵). مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، (تجدید نظر اساسی با اضافات)، تهران: انتشارات سمت.